

Przestępstwo handlu ludźmi (art. 189a k.k.)

1. Regulacje międzynarodowe i unijne
2. Ustawowe znamiona przestępstwa z art. 189a k.k.
3. Wymiar kary

Regulacje międzynarodowe

- Międzynarodowa Konwencja z 4.5.1910 r. w sprawie handlu żywym towarem
- Konwencja o zwalczaniu handlu kobietami i dziećmi podpisana w Genewie 30.9.1921 r.
- Konwencja z 21.3.1950 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi i eksploatacji prostytucji
- Konwencja uzupełniającej z 7.9.1956 r. w sprawie zniesienia niewolnictwa, handlu niewolnikami oraz instytucji i praktyk zbliżonych do niewolnictwa
- Konwencji Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi, sporządzonej w Warszawie 16.5.2005 r.
- Protokół o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, zwany protokołem z Palermo, uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 15.11.2000 r. ACT MEANS PURPOSE

Regulacje UE

Unia Europejska podjęła szereg działań w celu zwalczania procederu i stworzenia definicji pojęcia "handel ludźmi".

- Decyzja ramowa z 19.7.2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi
- Przyjęta 5.4.2011 r. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar

Znamiona przestępstwa z art. 189a: przedmiot ochrony

- Wolność i godność człowieka
- Szeroko pojmowana wolność człowieka, poszanowanie człowieka jako podmiotu praw
- Człowiek nie może być towarem i przedmiotem obrotu o charakterze ekonomicznym
- Reifikacja człowieka w celu wyzysku stanowi rażące naruszenie ludzkiej godności, wolności i podstawowych praw człowieka

Strona przedmiotowa

- Czynność sprawcza – **dopuszczenie** się handlu ludźmi
- Wystarczająca jest jedna czynność z art. 115 § 22 k.k. wobec co najmniej jednej osoby
- Przestępstwo jest wieloodmianowe
- Bezskutkowe
- Przestępstwo abstrakcyjnego narażenia na niebezpieczeństwo

Definicja legalna „handlu ludźmi” art. 115§22 k.k.

- Wzór: **zachowanie, sposób, cel (act, means, purpose)**
- Definicja legalna „handlu ludźmi” z art. 115 §22 opiera się, wzorem uregulowań międzynarodowych i unijnych na trzech elementach - przez określenie: zachowania sprawcy, użytych metod (środków, sposobów) oraz celu, w jakim zostało ono podjęte
- Handlem ludźmi jest zachowanie, które spełnia łącznie wymagania określone w art. 115 §22 co do rodzaju aktywności sprawcy, jej celu oraz użytych metod
- W przypadku dzieci dla przyjęcia handlu ludźmi nie jest konieczne stosowanie metod (środków, sposobów) wymienionych w art. 115 § 22

Definicja handlu ludźmi

Zachowanie	Sposób	Cel
werbowanie	Zastosowanie:	Wykorzystanie
transport	przemocy	w szczególności:
dostarczanie	groźby bezprawnej	w prostytucji, pornografii lub innych
przekazywanie	uprowadzenia	formach seksualnego wykorzystania,
przechowywanie	podstępu	w pracy lub usługach o charakterze
przyjmowanie	wprowadzenia w błąd albo wyzyskania	przymusowym,
osoby	błędu	w żebractwie,
	wyzyskania niezdolności do należytego	w niewolnictwie
	pojmowania przedsiębranego działania	lub innych formach wykorzystania
	nadużycia stosunku zależności	poniżających godność człowieka albo
	wykorzystania krytycznego położenia	w celu pozyskania komórek, tkanek lub
	lub stanu bezradności	narządów wbrew przepisom ustawy
	udzielenia albo przyjęcia korzyści	
	majątkowej lub osobistej albo jej	
	obietnicy osobie sprawującej opiekę	
	lub nadzór nad inną osobą	

Definicja handlu dziećmi

Zachowanie

Cel

werbowanie

Wykorzystanie

transport

w szczególności:

dostarczanie

w prostytutce, pornografii lub innych formach seksualnego

przekazywanie

wykorzystania,

przechowywanie

w pracy lub usługach o charakterze przymusowym,

przyjmowanie dziecka

w żebractwie,

w niewolnictwie

lub innych formach wykorzystania poniżających godność
człowieka albo

w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew
przepisom ustawy

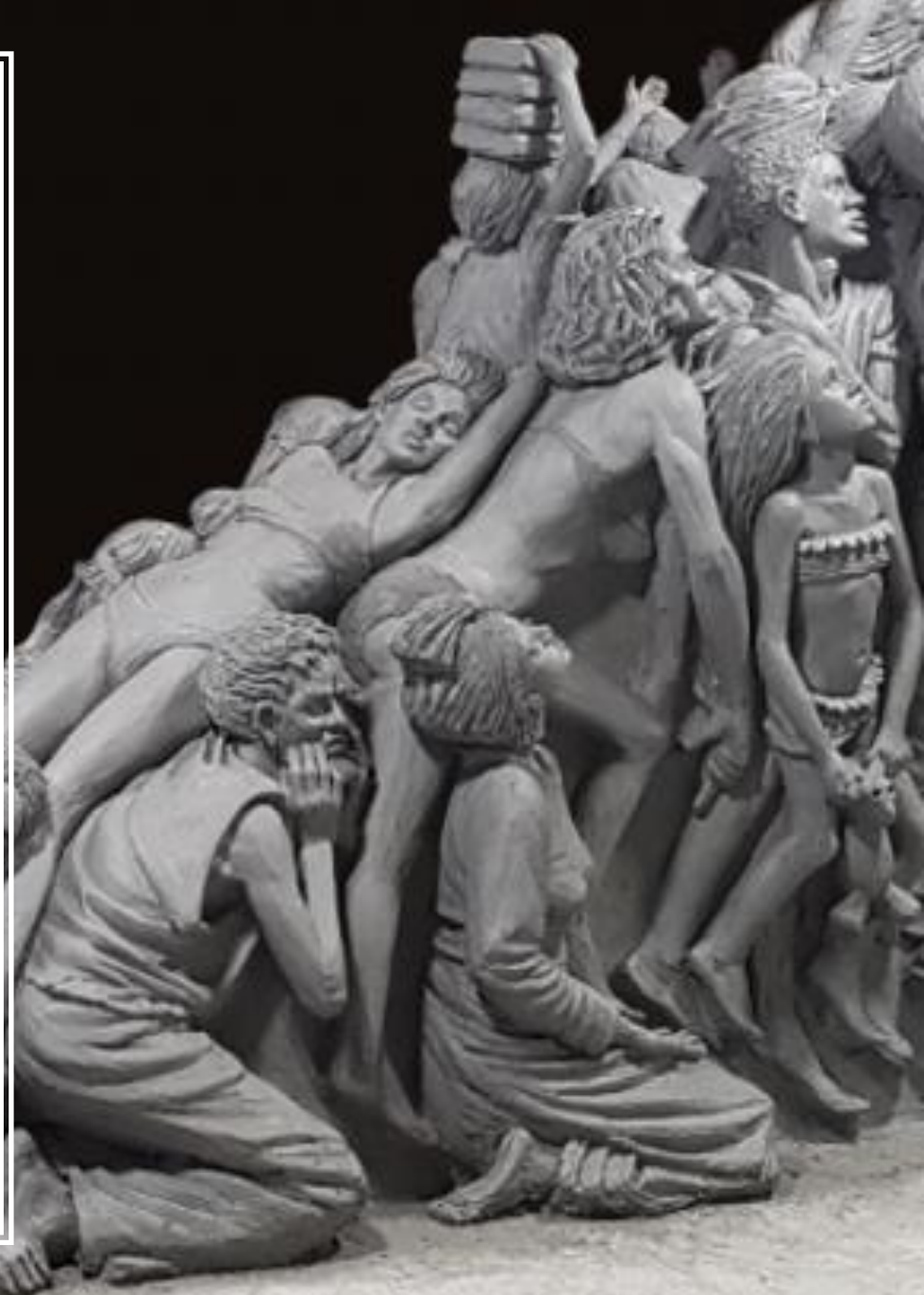
Czynność sprawcza

Tylko czynności sprawcze wyliczone **wyczerpująco** w art. 115 § 22: werbowanie, transport, dostarczanie, przekazywanie, przechowywanie, przyjmowanie

- **Werbowanie** to nakłanianie, namawianie: przez Internet, ogłoszenia w prasie, telewizji.
- **Transport** osoby to przewożenie kogoś dowolnym środkiem lokomocji
- **Dostarczanie** to sprawianie, żeby ktoś znalazł się w określonym miejscu, sprowadzanie kogoś komuś dokądś
- **Przekazywanie** to oddawanie komuś kogoś do dalszego dysponowania, powierzanie komuś kogoś
- **Przechowywanie** osoby to trzymanie, przetrzymywanie kogoś gdzieś
- **Przyjmowanie** osoby to branie kogoś do siebie, zapewnianie komuś pobytu, dachu nad głową, schronienia, udostępnianie komuś pomieszczenia, ulokowanie kogoś w określonym miejscu

Metody

- Zachowania muszą być realizowane z zastosowaniem co najmniej jednej z **metod** (środków, sposobów) wymienionych w art. 115 § 22 pkt 1–6
- Wyjątek – *małoletni* (w takiej sytuacji dochodzi do handlu ludźmi, także gdy sprawca nie posługuje się żadną z wymienionych metod)
- Wyliczenie metod **enumeratywne** i obejmuje: przemoc, groźbę bezprawną, uprowadzenie, podstęp, wprowadzenie w błąd oraz wyzyskanie błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania, nadużycie stosunku zależności, wykorzystanie krytycznego położenia lub stanu bezradności, udzielenie korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy osobie sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą oraz przyjęcie takiej korzyści albo takiej obietnicy
- Dla określenia metod użyto określeń występujących w obowiązującym kodeksie karnym – możliwość wykorzystania dotychczasowego dorobku interpretacyjnego
- Dwa z określeń zawartych mają definicję legalną (groźba bezprawna z art. 115 § 12 oraz korzyść majątkowa lub osobista z art. 115 § 4).

Metody

- Przemoc - jakakolwiek forma przemocy. Użycie siły fizycznej w celu przełamania oporu woli innej osoby.
- Groźba bezprawna – art. 115 § 12 k.k.
- Urowadzenie –porwanie czy zabranie jakiejś osoby, wbrew jej woli, z jej dotychczasowego miejsca pobytu lub innego miejsca, w którym się znajdowała
- Podstęp – wprowadzenie w błąd lub wykorzystanie błędu w sferze przesłanek procesu motywacyjnego ofiary, jak również wyzyskanie lub spowodowanie błędu ofiary i doprowadzenie jej przez to do stanu, w którym nie mogła ona podjąć lub zrealizować decyzji woli ze względu na wyłączenie aparatu decyzyjnego lub ruchowego (np. podanie ofierze wyłączającego świadomość narkotyku w posiłku lub napoju)
- Wprowadzenie innej osoby w błąd, wyzyskanie błędu, wyzyskanie niezdolności innej osoby do należytego pojmowania przedsiębranego działania
- Znamiona podstępu i wprowadzenia w błąd powtarzają się

Metody

- Nadużycie stosunku zależności polega na wykorzystaniu posiadanego przez sprawcę wpływu na pokrzywdzonego, zaś wykorzystanie krytycznego położenia, to wykorzystanie trudnej, grożącej dolegliwościami sytuacji, w jakiej znalazł się pokrzywdzony
- Wykorzystanie stanu bezradności to wykorzystanie takiego stanu pokrzywdzonego, w którym nie może on przeciwdziałać działaniom sprawcy
- Udzielenie albo przyjęcie korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy rozumiane jest jako „uzyskanie lub obietnica uzyskania jakiegoś dobra mogącego zaspokoić określone potrzeby, osobie sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą, tj. takiej osobie, która w jakikolwiek sposób faktyczny lub prawny sprawuje pieczę nad inną osobą
- Żadna z wymienionych metod nie musi mieć zastosowania w przypadku, gdy przedmiotem czynności wykonawczej jest małoletni.

Cel

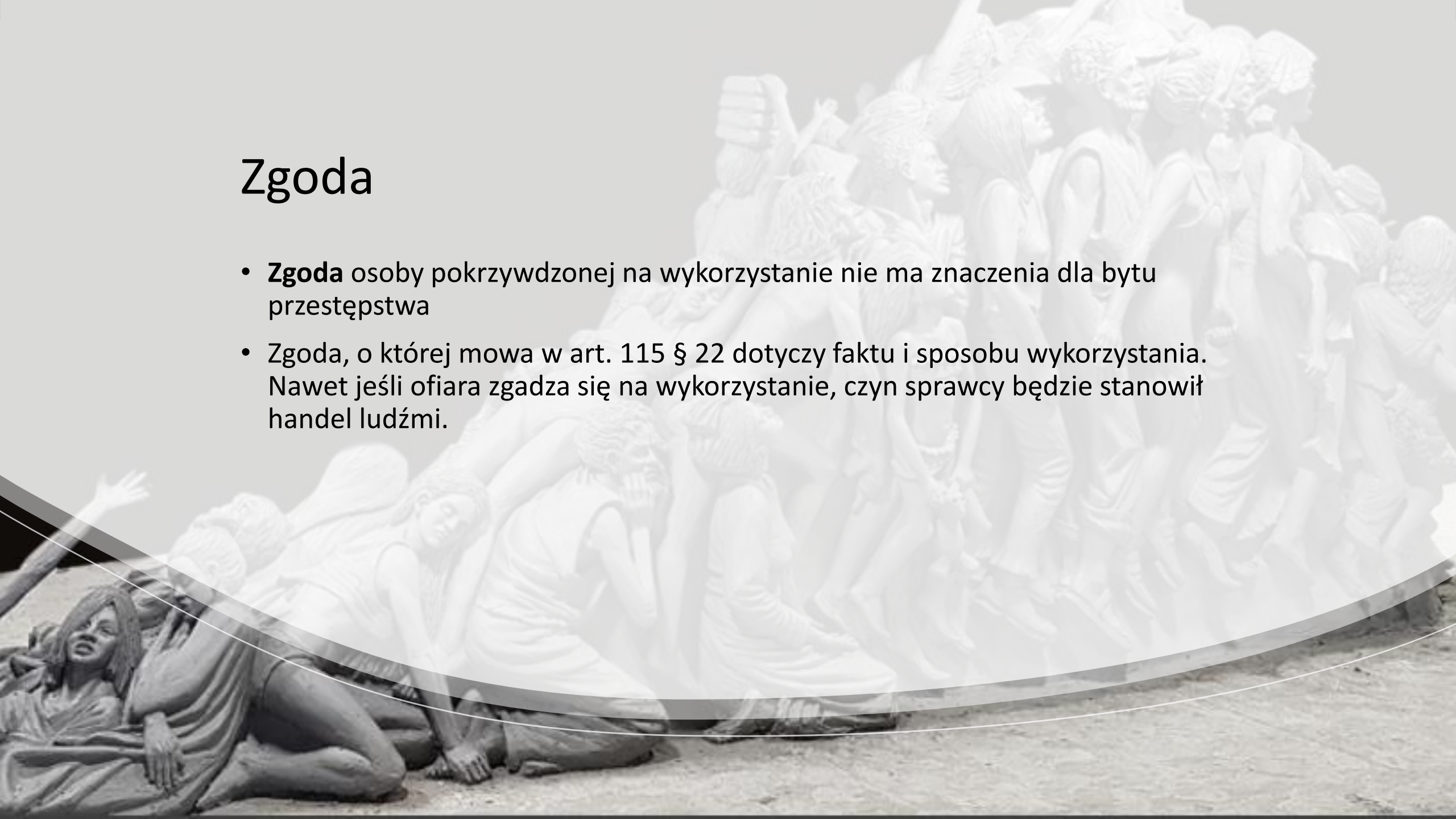
- **Wykorzystanie** ofiary
- W art. 115 § 22 k.k. wskazano **przykładowo** typowe formy wykorzystania ofiary
- **w szczególności** w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania, w pracy lub usługach o charakterze przymusowym, w żebractwie, w niewolnictwie lub innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka albo w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy

Cel

- Inne formy wykorzystania poniżające godności człowieka np. zmuszanie człowieka do działalności przestępczej: drobnych kradzieży, kradzieży sklepowych, zakładania kont bankowych i wyłudzenia kredytów, wyłudzenia świadczeń socjalnych; zmuszanie do zawarcia fikcyjnego małżeństwa
- Niektóre ustawodawstwa przewidują także inne sposoby wykorzystania ofiary, np. do popełnienia przestępstwa (art. 379 k.k. Luksemburgu, art. 104a austriackiego k.k.), przymusowego małżeństwa (art. 177bis hiszpańskiego k.k.), służby wojskowej (art. 168 czeskiego k.k.), sterylizacji (art. 198a k.k. Republiki Serbskiej).

Zgoda

- **Zgoda** osoby pokrzywdzonej na wykorzystanie nie ma znaczenia dla bytu przestępstwa
- Zgoda, o której mowa w art. 115 § 22 dotyczy faktu i sposobu wykorzystania. Nawet jeśli ofiara zgadza się na wykorzystanie, czyn sprawcy będzie stanowił handel ludźmi.

Przedmiot czynności wykonawczej

- Każdy człowiek
- Jeżeli przedmiotem czynności wykonawczej jest **małoletni**, wówczas nie jest konieczne zrealizowanie przez sprawcę żadnej z metod wymienionych w art. 115 § 22 pkt 1–6
- „Małoletni” wątpliwość co do mężatek poniżej 18 roku życia

Art. 10 k.c.

§ 1. Pełnoletnim jest, kto ukończył lat osiemnaście.

§ 2. Przez zawarcie małżeństwa małoletni uzyskuje pełnoletność. Nie traci jej w razie unieważnienia małżeństwa.

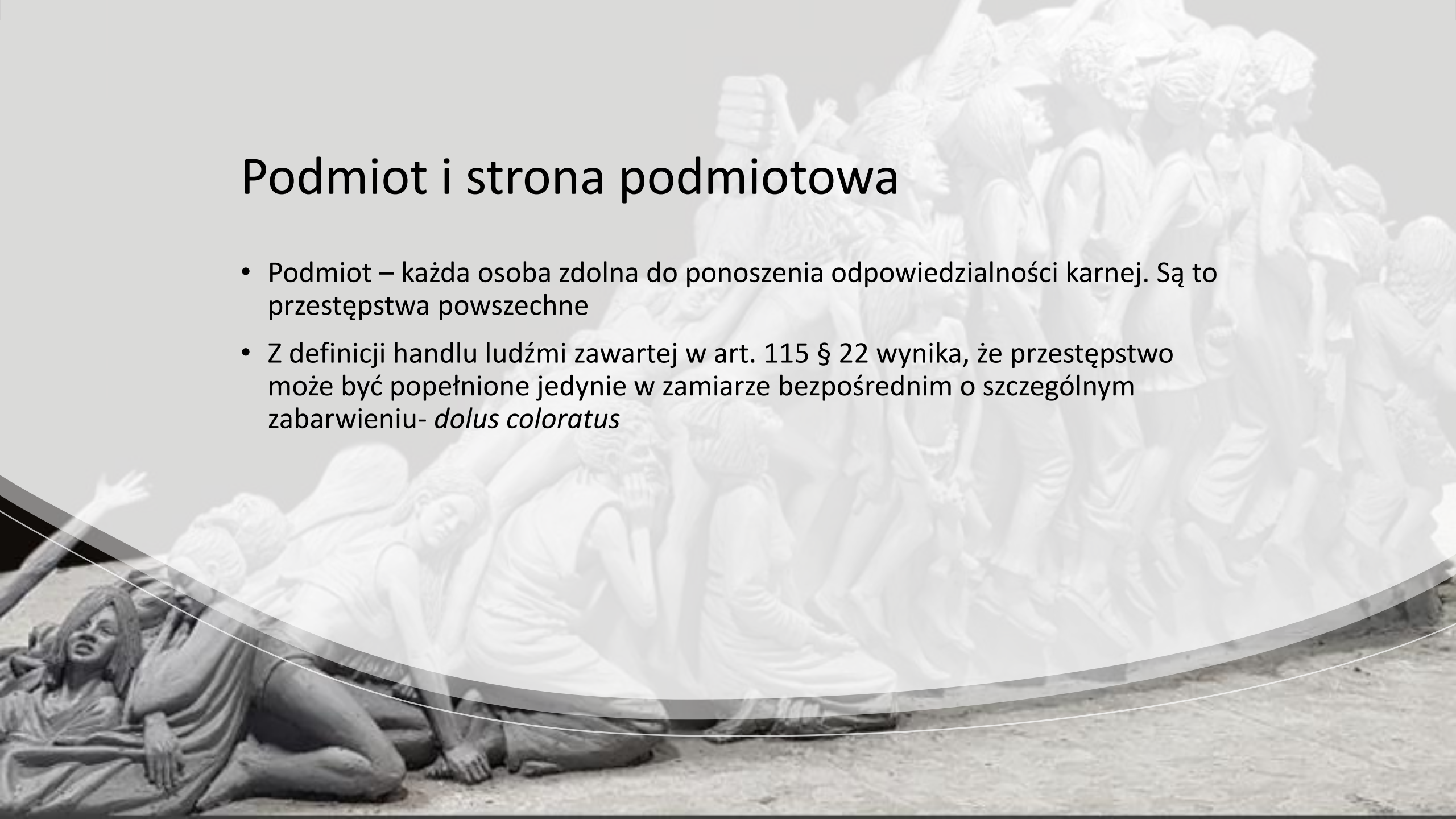
Art. 10 k.r.o.

§ 1. Nie może zawrzeć małżeństwa osoba niemająca ukończonych lat osiemnastu. Jednakże z ważnych powodów sąd opiekuńczy może zezwolić na zawarcie małżeństwa kobiecie, która ukończyła lat szesnaście, a z okoliczności wynika, że zawarcie małżeństwa będzie zgodne z dobrem założonej rodziny.

- Ratio legis przepisu nakazuje uznać, że małoletnią w rozumieniu art. 115 § 22 jest każda osoba poniżej 18 roku życia bez względu na zawarcie związku małżeńskiego
- Wystarczające dla poniesienia odpowiedzialności karnej za handel ludźmi jest dokonanie czynności opisanej w art. 115 § 22 wobec jednej osoby i jednorazowo

Podmiot i strona podmiotowa

- Podmiot – każda osoba zdolna do ponoszenia odpowiedzialności karnej. Są to przestępstwa powszechne
- Z definicji handlu ludźmi zawartej w art. 115 § 22 wynika, że przestępstwo może być popełnione jedynie w zamiarze bezpośrednim o szczególnym zabarwieniu- *dolus coloratus*

Wymiar kary

- Przepięstwo dopuszczania się handlu ludźmi jest zbrodnią, zagrożoną karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 do lat 15.
- Karalność przygotowania. Przepięstwo określone w art. 189a § 2 k.k. jest występkiem, zagrożonym karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5

Podsumowanie

Wprowadza się w błąd migrantów, że dostaną się do Niemiec, werbuje się ich w miejscach pochodzenia lub w obozach, przewozi, przyjmuje, dostarcza na granicę, zmuszając do jej przekroczenia, nakłaniając do popełniania przestępstw, nie wpuszczając z powrotem na teren Białorusi, stosując przemoc w postaci bicia, groźby w postaci szczucia psami, zmuszając do wskakiwania do rzeki, traktuje się instrumentalnie ludzi, co stanowi inną formę wykorzystania, poniżającą godność człowieka, aby osiągnąć określone cele polityczne takie jak destabilizacja sytuacji w Polsce i wywarcie wpływu na Unię Europejską.

- W prezentacji wykorzystano fotografię:

Poster for Prayer Marathon for World Day of Prayer and Awareness Against Human Trafficking. By La Croix International staff | Vatican City

Read more at: <https://international.la-croix.com/news/religion/pray-for-an-economy-without-trafficking-in-persons/13757>

Przedstawiającą rzeźbę T. Schmalz „Let the Oppressed Go Free”.